

NEDERLANDSE
ORDE VAN
ADVOCATEN

De Staatssecretaris van Justitie,
Mevrouw mr. N. Albayrak
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Den Haag, 18 november 2008
Doorkiesnummer: 070-335 35 11
Faxnummer: 070-335 35 32

Betreft: Ontwerpvoorstel informatie derdenrekening notariaat
Brief van 27 oktober 2008, kenmerk 5569547/08/6

Mevrouw de Staatssecretaris,

Dank voor de mogelijkheid die u ons biedt te reageren op de aanbeveling van het College van procureurs-generaal over de derdenrekening van advocaten.

Advocaten zijn integer

Wij onderkennen dat de verplichte derdengeldrekening potentieel een kwetsbare plek is in de (financiële) integriteit van de advocaat. Van gevaren die het College schetst – het gebruik van de derdengeldrekening voor doorsluizen van criminele gelden – is ons niets concreets bekend. De advocatuur is als groep integer. Niet minder dan het OM dat is, zoals scheidend hoofdofficier Leo de Wit terecht in de NRC van 8 november opmerkte. In de beste families gebeuren af en toe ongelukken. Onvermijdelijk zijn er soms rotte peren; in een groep van bijna 16000 vrijeberoepers is dat vrijwel niet te voorkomen. Wij willen echter niet steeds in de hoek van de potentiële criminelen worden weggezet, waarvan het advies van de PG's naar onze mening misschien onbedoeld blijkt geeft. Dit neemt niet weg dat het helaas bij uitzondering voorkomt dat een advocaat zichzelf verrijkt ten laste van die rekening. De praktijk wijst uit dat er in die gevallen meer aan de hand is. Er pleegt dan doorgaans door de benadeelde geklaagd te worden, zodat deze malversaties vrijwel altijd aan het oordeel van de tuchtrechter (en wellicht de strafrechter) worden voorgelegd. Voor alle duidelijkheid merken wij op dat de strikte regels inzake de derdengeldrekening en –stichting onder meer inhouden dat het de advocaat verboden is te bankieren en dat hij gelden gestort op die rekening zo spoedig mogelijk aan de klant moet doorbetalen. Dit is dan ook de brede praktijk. Die strikte regels plegen door de dekens degelijk, mede aan de hand van de centrale controle op de naleving van de verordeningen, te worden gecontroleerd met in de regel tuchtrechtelijk gevolg bij niet naleving.

Versterking toezicht dekens

Juist omdat wij ons de risico's met derdengelden realiseren, hebben wij vanuit de landelijke Orde een ondersteuningsprogramma voor de negentien dekens opgezet. Dit voorziet niet alleen in meer voorlichting, maar ook in de terbeschikkingstelling aan de dekens van een onmiddellijk beschikbare accountant en een ervaren oud-deken. De deken kan hen dus snel inzetten voor door hem gewenst onderzoek bij een kantoor. Het is van belang op te merken dat het notariaat geen toezichthouder zoals de deken kent. In dit licht alleen al komt het ons voor dat de suggestie van het College geen vervolg verdient.

Advocaat is geen notaris

Er zijn ook andere redenen waarom wij van oordeel zijn dat de voorgestelde verplichte verstrekking van gegevens aan de belastingdienst voor de advocatuur dient te worden afgewezen. Bedacht dient in de eerste plaats te worden dat het beroep advocaat fundamenteel verschilt van het ambt notaris. De door de PG's gevreesde verplaatsing van geldstromen naar advocatenderdenrekening is ongegrond en in elk geval erg gezocht en theoretisch. De paar kantoren waarin advocaten met notarissen geïntegreerd (delen van winst en verlies) werkzaam zijn, zijn te overzien, zijn vaak gerenommeerde grote kantoren, en hebben gescheiden administraties tussen notariaat en advocatuur. Voorts dient te worden bedacht dat omvang en aard van de derdengeldstromen in de advocatuur aanmerkelijk verschillen van die bij het notariaat, in het bijzonder het onroerendgoednotariaat. In de advocatuur moet u vooral denken aan alimentaties, verzekeringsuitkeringen, schadevergoedingen, vergeleken bij onroerendgoedtransacties bescheiden bedragen.

Aantasting beroepsgeheim/verschoningsrecht

Ons fundamenteel bezwaar zit in de aantasting van het beroepsgeheim en het verschoningsrecht. We kunnen er gemakkelijk een verhandeling over schrijven maar doen dat niet. We gaan ervan uit dat U en uw ambtenaren die niet nodig hebben. Juist van Justitie verwachten we optimale bescherming van het belang voor de rechtzoekende dat achter beroepsgeheim en verschoningsrecht schuilt. Inbreuken op het beroepsgeheim resp. het verschoningsrecht van de advocaat dienen slechts met de grootste terughoudendheid en in zeer uitzonderlijke gevallen te worden overwogen, gelijk de Hoge Raad (alsook de Europese rechters) dat in zijn rechtspraak doet. Offer dat belang van de rechtzoekende niet op voor misschien een heel klein beetje winst op het gebied van één aspect van de criminaliteitsbestrijding. Morgen is er wéér een andere vorm van criminaliteit die hoge prioriteit heeft, en zo dreigt het verschoningsrecht almaar verder te worden uitgehold. Bovendien verdient onderstreping dat de geheimhoudingsplicht en het verschoningsrecht niet absoluut zijn. De Hoge Raad aanvaardt een inbreuk onder zeer bijzondere, in de rechterlijke uitspraak uit te leggen omstandigheden. Daarin zit onzes inziens voldoende mogelijkheid voor opsporing en vervolging.

Wetgever heeft de Orde met toezicht belast

Vanwege de bijzondere aard van de advocatuur heeft de wetgever via de Advocatenwet de Orde (landelijk en lokaal tezamen genomen) belast met regelgevende bevoegdheid en toezicht in het algemeen belang van de rechtzoekende. Daarop dient de samenleving, behalve als de Orde daarin evident zou te kort schieten, te vertrouwen. De wetgever zou dan ook de uiterste terughoudendheid in acht moeten nemen bij het creëren van nieuwe, per definitie met het beroepsgeheim strijdige toezicht- en opsporingsbevoegdheden voor de advocatuur.

Wij adviseren u dus met klem het ontwerp-wetsvoorstel niet tot de advocatuur uit te breiden. Voor nadere toelichting zijn wij steeds beschikbaar.

Met de meeste hoogachting,
namens de Algemene Raad,

A large, stylized handwritten signature in black ink, consisting of several loops and a long horizontal tail.

J.J.H. Suyver
algemeen secretaris